

เดินตามพ่อ หนึ่งตำบล หนึ่งทีมวิจัย
เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน

ไชยรัตน์ ปรานีและคณะ

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

2551

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง โดยงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือที่ดีจากคณะผู้วิจัยทั้งทางมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และทีมวิจัยชุมชนทั้ง 2 ชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนตำบลคอนกลอย อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี 2) ชุมชนตำบลตุ๊กคู อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ที่ได้ร่วมกันดำเนินการวิจัยให้ประสบผลสำเร็จไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณ นักวิชาการและปราชญ์ชาวบ้านทุกท่าน โดยเฉพาะ พ่อคำเดื่อง ภาษี พ่อผาย สร้อยสระกลาง คุณ วริศร รัศมีพันธ์ คุณ สมบูรณ์ ศรีสุบัติ และคุณสมชาย แสงสว่าง ตลอดจนชาวบ้านชุมชนบ้านหนองแอก ตำบลหนองหม้อ อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ที่ให้ความรู้ หลักคิด หลักปฏิบัติ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ รวมถึง ผศ.อนันต์ ลิขิตประเสริฐ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผศ.กฤษณา วงษา สันต์ และ ผศ.พัชรินทร์ โชคอำนวย อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่ได้ช่วยประสานงานเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ให้ความร่วมมือ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สุดท้ายคุณูปการใด ๆ ที่จะบังเกิดขึ้นจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสืบไป

ไชยรัตน์ ปราณี

มิถุนายน 2551

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
ผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	7
ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	7
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	8
ปัจจัยและเงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียง	10
การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	11
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน	12
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยกับการพัฒนาท้องถิ่น	12
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น	14
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของชุมชน	14
ความหมายการเรียนรู้ของชุมชน	14
ลักษณะการเรียนรู้ของชุมชน	14
องค์ประกอบของการเรียนรู้ของชุมชน	16
หลักการเรียนรู้สู่ชุมชนเป็นสุข	16
การจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัย	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
บทที่ 4 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย	28
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัย	43
ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	48

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาชุมชนต้นแบบในการนำเอาแนวพระราชดำริ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	30

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
แผนภาพที่ 1 แสดงสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	9
แผนภาพที่ 2 แสดงกระบวนการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์จากการกระทำร่วมกัน	15
แผนภาพที่ 3 แสดงกระบวนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	17
แผนภาพที่ 4 แสดงกรอบในการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัย	27
แผนภาพที่ 5 แสดงห้าลักษณะหลักการของการพัฒนาชุมชน	34
แผนภาพที่ 6 แสดงกรอบแนวคิดในการนำแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจน	36

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง โดยงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือที่ดีจากคณะผู้วิจัยทั้งทางมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และทีมวิจัยชุมชนทั้ง 2 ชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนตำบลคอนกลอย อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี 2) ชุมชนตำบลตุ๊กคู อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ที่ได้ร่วมกันดำเนินการวิจัยให้ประสบผลสำเร็จไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณ นักวิชาการและปราชญ์ชาวบ้านทุกท่าน โดยเฉพาะ พ่อคำเดื่อง ภาษี พ่อผาย สร้อยสระกลาง คุณ วริศร รัศมีพันธ์ คุณ สมบูรณ์ ศรีสุบัติ และคุณสมชาย แสงสว่าง ตลอดจนชาวบ้านชุมชนบ้านหนองแอก ตำบลหนองหม้อ อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ที่ให้ความรู้ หลักคิด หลักปฏิบัติ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ รวมถึง ผศ.อนันต์ ลิขิตประเสริฐ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผศ.กฤษณา วงษา สันต์ และ ผศ.พัชรินทร์ ไชคอำนวย อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่ได้ช่วยประสานงานเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ที่ได้ให้ความร่วมมือ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สุดท้ายคุณูปการใด ๆ ที่จะบังเกิดขึ้นจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสืบไป

ไชยรัตน์ ปราณ

มิถุนายน 2551